robuſti ꝙ qui prius cedebāt eciaꝫ mo
dico timori iam ibant gaudētes a cō
ſpectu ꝯcilij. Itē eleuat ꝑ donum ꝯſilij
ſcꝫ vſqꝫ ad celū ſꝫm illud vade ⁊ vende
omnia que habes ⁊ habebis theſauruꝫ
in celis. Item illuminat ꝑ donū intel
lectus ſꝫm illō docebit vos omnē verita
tem. Itē accēdit ꝑ donū ſapiētie quo
guſtant᷑ celeſtia ⁊ q̄to magis guſtant᷑
tanto feruencius deſiderāt᷑ ſꝫm illud.
Qui edunt adhuc eſurient. G

Dicūt᷑ eciā dona ſpūſſācti. vij. eē ꝓpt᷑
vires naturales expiandas. nā iraſci
bilis indiget expediri tā in ꝓſperis q̄ꝫ
in aduerſis. in ꝓſperis quidē ꝑ timo-
rem. in aduerſ aūt ꝑ fortitudinē. Cō
cupiſcibilis indiget expediri q̄tum
ad affectū reſpectu ꝓximi qđ fit ꝑ pie
tatē. ⁊ q̄tū ad affectū qđ ē reſpectu dei
fit ꝑ guſtū ſapiētie dei. Racio quoqꝫ ī
diget experiri in veritatis ſpeculatiōe
qđ fit ꝑ donū intellectus. ⁊ in verita-
tis elatōe. qđ fit ꝑ donū ꝯſilij. atqꝫ in e
lecti executōe qđ fit ꝑ donū ſcīe ꝑ hoc
enī donū recte ꝯuerſam̄ in medio na-
cōis praue ⁊ ꝑuerſe. H Et notā
dum ꝙ ſpūſſanctus dr̄ ꝓcedere a pa-
tre ⁊ filio vt donū ad creaturā. ꝑ quem
electi omnes vocant᷑ iuſtificant᷑ ⁊ glo-
rificant᷑. De hoc dīt bea. ber. Spiritus
qui a patre filioqꝫ ꝓcedit tāqꝫ firmiſ-
ſimū ⁊ indiſſolubile vīculū trinitatis
⁊ tāqꝫ in quo omnia dona donāt᷑ ē do-
num. de quo teſtat᷑ ſcriptura qꝛ ꝓcedit
ſpirat inhabitat replet ac glorificat. ꝓ
cedere dr̄ a patre ⁊ filio vt donū ad cre
aturam vnde ꝓcedēdo predeſtinat in
ſpirando vocat. quos ꝑdeſtinauit īha
bitando viſitat. quos replendo accūe
lat meritis. quos iuſtificat glorifican-
do ditat p̄mijs quos accumulauit me-
ritis hec ber. I Et quia ſpiritus
ſanctus multiplex in virtute omnium
eſt eī artifex omnē hñs virtutē oīa
ꝓſpiciens vnde radios ſuoꝝ donoꝝ oī
bus liberaliter exhibet diuerſimode rā
ſꝫm capacitateꝫ ſingulorꝝ. Vñ bea. ber.
in ſermone feſti ꝑ eum ſic dicit. Vere
multiplex eſt ſpiritus ī virtute qui tā
multipliciter filijs hominū inſpiratur
vt nō ſit qui ſe abſcōdat a calore eius
id eſt a radijs beneficiorꝫ eius. Siqui
dem conceditur hominibꝫ ad vſuꝫ. ad
miraculū. ad ſalutē. ad auxilium. ad
ſolaciū. ad feruorē. Ad vſum quidē vi
te pñtis ꝯcedit᷑ bonis ⁊ malis dignis
pariter ⁊ indignis cōia bona habūdā
tiſſime tribuens. ita vt videatur hic
diſcretionis limen alꝰ limitem non
tenere. Ingratus eſt ergo vel cecus. q
in his bñficiū ſpūſſancti nō agnoſcit.
Ad miraculum dat᷑ in ſignis ac prodi
gijs ⁊ varijs virtutibꝫ. quas ꝑ quorū-
libet manus operatur. Item infunditur
ad ſalutem cū in toto corde noſtro cō
uertimur ad dñm deum noſtruꝫ. Por
ro ad auxilium dat᷑ cū in omni colluc
tatiōe adiuuat infirmitatem noſtram
Datur eciā ad ꝯſolationem vt cū teſti
moniū ꝑhibet ſpūi noſtro. ꝙ filij dei ſu
mus. hec inſpiratō eſt ad noſtram cō
ſolationem. Dat᷑ eciā ad feruorē cū
in cordibꝫ ꝑfectorꝫ feruencius ſpirās
validum ignē caritatis accēdit vnde
nō ſolū in ſpe glorie filiorꝫ dei ſed eciā
in tribulatōibꝫ glorientur ꝯtumeliā glo
riam reputātes obprobiū gaudiū ⁊ ꝯ
ſpectuz exaltacionē. pauci autē ſunt
qui hoc ſpiritu repleantur. hec bernar.
His itaqꝫ de. vij. donis ſpūſſancti in
generali ꝑmiſſis nunc in ſpēali de ſin
gulis donis videamus.

De donis ſpirituſſancti in ſpeciali
per ordinē ⁊ primo de dono timoris. K
Capitulum. VII

Sciendum ē igi
tur ꝙ primus ⁊ infimus gra-

duſaſcendēdi ad guſtū ſapientie ē ti-
mor domini De quo beatus Anſelm⁹
ſic dicit. Donoꝝ primum timor eſt ve-
luti alioꝝ quoddaȝ fundamentū. hūc
nāq; ſpiritusſanctus in campo mētis
ſuppomt. aliaq; dona in ſuo ordine ve-
luti in edificio ſuperponit. prius enī
metuere facit hominem. ne pro pecca
tis ſuis a deo ſeparetur. ⁊ poſt ī penis
inferni cū dyabolo torqueatur. De q̄
tortura Hugo ſic dicit. Terreat te ti-
mor iudicij. terribilis metus gehenne
laquei mortis. dolores inferni. ignis
vrens. vermis mordens. ⁊ ſulphur
fetens. flāma tartarea ⁊ omnia mala
vt tandem clames in eternū nō pecca
bo. Ad hunc timorem ſalubrem inui-
tat nos ſpūſſanctus ꝑ os pſalmiſte di
cens. Venite filij audite me ti. do. do.
L Et notandū ꝙ triplex eſt
timor. ſeruilis inicialis ⁊ filialis. Ti
mor ſeruilis facit duo. Primuȝ eſt ꝙ
ꝑparat viam eternitatis. Secundum
eſt quod trahit a peccato metu pene.
Unde per ſapientem dicitur timor do
mini expellit peccatum Et beatus ber
nardus. Repletus timore domini nō
habet locum vbi admittat peccati te-
nebras. vnde qui pugnat cōtra vicia
et vult deſideria carnis vincere neceſ-
ſe eſt. vt timorem domini habeat. Di-
cit etiam Richardus de ſancto victo
re. quis in illo ꝓlio vnq; victor extitit
vbi ſpūs aduerſus carnē ⁊ caro aduer
ſus ſpūm ꝯcupiſcit. q̄ ſine timore pug
nauit. hec rich. Scōus timor dr̄ inicia
lis q2 ē incipiētiū iniciū ſapīe ⁊ dr̄ do
nuȝ ſpūſſcti ſed tn̄ ſub īpfecto eē q2 ꝑ
illū timorē cohibet ſe hō a peccato ꝓp
ter deū principaliter ſcdario ꝓpter pe
nā eternā. De iſto tīore dr̄ bea. ber. ſup
cañ. Nō immerito hic tīor dr̄ iniciū
ſapiētie q2 ſe peſti alias ꝓ poſſe inſipi
entie oppomt. hic enī timor quidā in-
greſſus eſt ad ſapiētiaȝ plane domus
dei ⁊ porta celi eſt. ⁊ tanq; ingreſſus
glorie. in veritate enī didici nl eque ef
ficax eſſe ad graciā ꝓmerendam reti-
nendā ⁊ recuperādā q̄; ſi omni tpe
coram deo inueniaris nō alta ſapere.
ſed deū timere. nō ei locus eſt quo ad
mittas ſupbiam repletus timore dn̄i.
hec Bernardus M Et notandū
ꝙ perfecta caritas dicitur foras mit-
tere timorem inicialem inq̄; tum ha-
bet naturam timoris ſeruilis. ſcḋm hoc
ſcilicet ꝙ habet oculum ad penam. ti
mor enī inicialis habet duos oculos
vnum ad gloriam. qui eſt inicialis ali
as principalis. alterum ad penā qui
eſt ei accidētalis ſed timori ſeruili eſ-
ſencialis. Preterea timor inicialis
abſtinet a peccato veniali ꝓpter penaȝ
purgatorij. in quo caſu poteſt conueni
re cum perfecto qui eciaȝ timet penā
purgatorij inquantum eſt dilatoria
glorie ſiue ſeparatiua ad tēpus. Ter
cius timor dicitur filialis et eſt vnum
de ſeptem donis ſpiritusſancti. per ip
ſuȝ enī anima redditur bene mobilis
ab inſpiratōibus ſpiritusſancti ad q̄
q; opera virtuoſa. quia per talem tīo
rem ſe ſpiritui ſancto omnino ſubijcit
et in nullo repugnat prout poſſibile ē
in via. Et ſciendū ꝙ timor filialis ꝓ
prie timet offendere deū. q̄ eciā ſi ꝑ pc̄
peccatū nō ſepararetur a dō. tn̄ a pecca
to abſtinet. ne ipſuȝ offēderet. Et ī hoc
differt filialis timor ab iniciali. quia
timor inicialis propter conſcientiam
peccati timet ſeparari a deo. Timor
vero filialis timet tantum offendere.
Alia eciam eſt differentia quia timor
inicialis eſt imperfectorum ſed timor
filialis eſt perfectorum. N
Et notandum ꝙ cum caritas intrat
cor hominis incipit timor exire. cuȝ
vo illa tota intrauerit et cor poſſede

rit. tūc nullus timor erit q2 ꝑfecta ca-
ritas foras mittit timorē. de hoc beat9
Aug. dr ꝺ ꝟbis apl'i ſic. Cū igit cari-
tas intrat cor hoīs. incipit timor exi-
re ⁊ quāto plus illa intrauerit. tanto
minor erit. cū illa tota ītrauerit. null9
timor erit. q2 ꝑfecta caritas foras mit
tit timorē. ītrās ḡ caritas expellit tio
rem nō aūt ſola ītrat ſ3 ⁊ ipa in comi-
tatu h3 ſecū timorē. quē ītroducit ipa
ſed ſolū caſtū ꝑmanentē in ſeculū ſe-
culi. Seruilis timor eſt quo times cū
dyabolo ardere. Timor caſtus eſt quo
times deo diſplicere. hec aug. Vn̄ ſm
apl'i dictū. Mundemus nos ab om̄i
inq̄namēto carnis ⁊ ſpūs. ꝑficiētes
ſcīficatōz in timore dei.

De dono pietatis

Capitulum VIII

Sequitur donū
pietatis q ꝺ eſt ſcōm donū in
aſcēdendo. qꝺ oñdit bea. Anſ ſic di.
huic eñ dono ſupple timoris ſpūſſan
ctus ſupīpōnit pietatē cū mēti ſic tim
ti aſpirat ſuſp̄i9 ꝯpaſſiōz pieq3 reco-
lere facit. q3 miſera erit. ſi a deo ſepata
ī inferno cū dyabolo torta fuerit. ideo
rōnabilit ꝺ dono tioris aſcēdit ad do-
nū pietatis. ꝺ hoc dono dr apl'us pau.
Exerce temetip̄3 ad pietatē. nā corpa
lis exercitatō ad modicum vtilis eſt.
Pietas aūt ad oīa vtil' ē ꝑmiſſōz vite
hn̄s q nūc ē ⁊ future. oñdit apl'us in
his verbis duplex exerciciū qꝺ ꝯuēit
hoī ſc3 corpale ⁊ ſpūale. Sed ſpūale
corpali p̄ferēdū ē q2 vtili9 ē. corpale
eī modicā vtilitatē h3 vt ipe dr. Quā
tū ſpūalia corpalib9 eterna tpalib9 in
uiſibilia viſibilib9 p̄ualēt. tanto ſpūal'
exercitatō corpali. Et notāꝺ φ exerci
ciū pietatis ꝯſiſtit ī triplici actu ſc3 in
reuerēcia veneratōis diuine. in cuſto-
dia ſcītatis intrinſece. ⁊ in affluentia
miſeratōis fraterne. p2io exerceri dēt
pietas in reuerētia veneratōis diuine.
vn̄ ꝺ yoſia in ecc̄. dr In dieb9 peccato
rū corroborauit pietatē. i. cultū diui-
nū q añ ip̄3 nō vigebat niſi ī iſrl. φ āt
pietas ſit cultus dei ꝺ hoc dr aug. ī li.
ꝺ ci. dei pietas ꝓprie cultus dei dr. qui
dr latrie cult9 ⁊ hic cultus dēt ſoli deo
tāq3 excellētiori ⁊ ꝑfectōri.
Sz notāꝺ qd ſit iſte cultus. ad hoc rñ-
det aug. in li. ꝺ verbis dñi ſic di. Coli-
m9 deū ⁊ deus colit nos. Coli9 deū ad
orādo ⁊ vt colonū nīm īuocādo. colit
nos deus arādo tāq3 agricula q2 agri
cultura ei9 ī nobis ē. eo φ ñ ceſſet ver-
bo ſuo extirpare mala ſemīa ꝺ cordi-
b9 nrīs. ⁊ apire cor noſtr̄ tāq3 aratro
ſmōis plātare ſeīa p̄ceptoꝝ ⁊ expecta
re pietatis fructū hec aug. Scꝺo exer-
ceri dēt pietas ī cuſtodia ſcītatis ītrī-
ſece. ſūma aūt pietatis ſiue religiōis
xpiane ꝯſiſtit ī puritate ⁊ trāqllitate ī
tiore. Dic eī ñ p̄t affici hō ñ amet ſcī
tatē. vn̄ p iaco. dr Religio mūda et
īmaculata apꝺ deū ⁊ pr̄e3 hec ē viſitar
re pupillos ⁊ viduas in tribulatione
eoꝝ ⁊ īmaculatū ſe cuſtodire ab hoc ſe
culo. De hac pietate btūs ber. ſup illꝺ
apl'i. Exerce temetip̄m ad pietatē ſic
dicit. Pietas hec iugis eſt dei memo
ria. ꝯtinua intentōis actio. ad intelli-
genciam eius indefeſſa affectio ī amo
rem eius. vt nulla vnq3 ſeruū dei inueni
at nō dicā dies ſ3 hora niſi vel ī exerci
cij labore ⁊ proficiendi ſtudio vel ī ex-
perientie dulcedine ⁊ fruendi gaudio
Hec bern. Tranquillitas ecia3 eſſe ñ
poteſt niſi in ſanctitate ꝯſcientie vt ſit
bona ⁊ pia vt ſcilicet pre ceteris bō
preferat virtutis vitam vite mūdane
et vitam gratie vite corporali. qui vo
ſecus facit non habet affectum pium
ī ſe. hec eſt ḡ pietas ꝺa vt hō aīa3 ſua3
cuſtodiat in ſcītate quod ſi non facit